REDACŢIUNEA,
Administraţiunea şi Tipografia
Braşov, piaţa mare nr. 30.
TELEFON Nr. 226.
Scrisori nefrancate nu se primesc.
Manuscripte nu se retrimit.
Inserate
se primesc în Administraţiune
Braşov şi la următoarele
BIROURI de ANUNŢURI:
La Viena la M. Dukes Nachf., Nax. Augenfeld & Emeric Lesner, Heinrich Schalek, A. Oppelik Nachf. Anton Oppelik. În Budapesta la A. V. Golberger, Ekstein Bernat, Iuliu Leopold (VII Erzsebet-körut).
Preţul inserţiunilor: o serie garmond pe o coloană 10 bani pentru o publicare. Publicări mai dese după tarifă şi învoială. — RECLAME pe pagina 3-a o serie 20 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI

ANUL LXXI

Telefon: Nr. 226.

GAZETA apare în fiecare zi
Abonamente pentru Austro-Ungaria
Pe un an 24 cor., pe şase luni 12 cor., pe trei luni 6 cor.
N-rii de Duminecă 4 cor. pe an.
Pentru România şi străinătate.
Pe un an 40 franci, pe şase luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminecă 8 fr. pe an.
Se prenumeră la toate oficiile poştale din întru şi din afară şi la d-nii colectori.
Abonamentul pentru Braşov:
Administraţiunea, Piaţa mare târgul Inului Nr. 30. etagiu I. Pe un an 20 cor., pe şase luni 10 cor., pe trei luni 5 cor. Cu dusul acasă: Pe un an 24 cor., pe şase luni 12 cor., pe trei luni 6 cor. — Un esemplar 10 bani. — Atât abonamentele, cât şi inserţiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 276. Braşov, Duminecă 14 (27) Decemvrie 1908.

Hiperzel şovinistic.

Zilele trecute am publicat o întâmpinare a inspectorului reg. ung. de şcoale din Făgăraş Szabo Elemer, rezervându-ne de a reveni la ea. E semnificativă şi ilustrează mult stările publice dela noi încercarea acestui inspector de şcoale de a se desvinovăţi faţă cu „comunicările greşite 'şi nebazate despre activitatea sa“, ce zice că s'au publicat în ziarul nostru şi de a ne convinge, că el nu ţinteşte decât la o înţelegere strânsă şi prietinească între Maghiari şi Români în regularea cauzelor şcolare. Spre scopul acesta d-l Szabo ni-a trimis un articol al său publicat în organul oficios al ministerului de culte şi instrucţiune publică „Neptanitok Lapja“, invitându-ne să ne convingem din el despre adevărul afirmărei sale; totodată ne-a rugat să promovăm şi sprijinim „nobila sa stăruinţă“ cum a făcut'o reptila din Cluj scrisă în limba română „Ungaria.“

Deja modul acesta de procedere faţă cu vechiul nostru organ naţional este atât de straniu, încât trebue să credem una din două: Ori că d. Szabo Elemer cunoaşte aşa de puţin mersul lucrurilor şi desvoltarea istorică din patria noastră, încât cercul judecăţei sale nu se estinde peste legile şi ordonanţele pe care pretinde a 'şi întemeia activitatea sa şi peste părerile strâmte şi încurcate ale şovinismului dominant, ori că cu intenţiune vrea să ignoreze starea reală a lucrurilor şi prin insinuarea ce ne-o face de a-i sprijini „nobilele“ sale stăruinţe, vrea să-şi arate dispreţul său faţă cu nizuinţele noastre legitime naţionale.

Noi am admis cazul întâi, care este cel mai general la şoviniştii noştri, mai cu seamă la aceia din generaţia mai tânără, cari în adevăr n'au învăţat şi nu ştiu nimic din trecut despre naţionalităţi şi cărora nu le remâne deci decât a merge cu curentul dominant, acuzând, suspiţionând, ameninţând şi îmblătind fraze despre înţelegerea prietinească şi împăciuirea cu Românii, ce în împrejurările date este pentru aceştia sinonim cu deplina capitulare. Dacă inspectorul reg. ung. dela Făgăraş a crezut ziarul nostru capabil de a adopta o astfel de purtare ca *ultima ratio*, atunci îl asigurăm că s'a înşelat amar şi şi-a greşit cu totul adresa! E ridicol şi absurd, dacă n'ar fi chiar ofenzător, de a se presupune dela un ziar independent ca al nostru, că ar putea sta pe un grad de sentimente şi convingeri cu foaia profesorului renegat din „Kolozsvar“, care e anume subvenţionată pentruca să susţină şi aproabe politica duşmană desvoltării noastre naţionale.

Era învederat prin urmare din capul locului că ziarul nostru nu poate să promoveze şi sprijinească stăruinţele inspectorului reg. din cestiune pe câtă vreme acestea sunt îndreptate în contra desvoltărei fireşti a şcoalelor noastre şi tind făţiş şi în mod violent chiar la maghiarizarea lor.

Provocarea la legea lui Apponyi nu-l poate salva pe Szabo Elemer nici ca slujbaş, care trebue să-şi împlinească datoria legală, fiindcă, cum dovedeşte un fruntaş grăniţer făgărăşan în corespondenţa ce o publicăm mai la vale, el a trecut deja de multeori peste marginile trase de lege, dovedind tocmai contrarul dela ceea ce afirmă, că ar fi binevoitor şi faţă cu interesele şcoalelor române. De altfel din articolul său publicat în „Neptanitok Lapja“, reiese în mod neindoios că dânsul consideră de cel mai mare şi înalt interes al şcoalelor româneşti ca să se transforme în şcoale de stat ungureşti, şi, nechemat, dă sfaturi conducătorilor români şi în deosebi bisericelor române să stăruiască a uşura statului probiema de maghiarizare în timpul acesta de tranziţie, prin învoielii încheiate în schimbul unor contra concesiuni de tot problematice, ba ridicule şi incapabile de a garanta fie şi numai în treacăt caracterul român al şcoalelor noastre.

In articolul său din foaia şcolară ungurească Szabo Elemer însuşi recunoaşte că „naţionalităţile au primit cu cea mai mare antipatie punerea în lucrare a legei nouă şcolare“ şi totuşi pretinde dela bisericile noastre să facă primii paşi ca transformarea şcoalelor noastre confesionale în şcoale de stat să se facă în înţelegere pacinică cu statul. Aceasta înseamnă a cere cuadratura cercului şi este o naivitate debitată de mult zelosul inspector.

Dar Szabo Elemer mai susţine că autorităţile noastre supreme bisericeşti „au început acuma să caute singure modalităţile *descurcări pacinice* şi ale *convenirilor amicale* şi nu se pun pe terenul ce ne desparte, ci pe acela care ne leagă la olaltă“. Mai spune despre învăţătorii noştri că „un spirit da simţăminte maghiare începe a străbate munca lor“.

Aceasta poate fi o dorinţă ferbinte a inspectorului dela Făgăraş, dar nădăjduim că va rămânea numai o dorinţă. De altfel cestiunea atitudinei conducătorilor bisericei şi a învăţătorilor noştri este o cestiune a noastră interioară, pentru care n'avem lipsă de sfatul „binevoitorilor noştri“ dela putere cu atât mai puţin de acela al agenţilor lor.

Solia miniştrilor. Aproape toţi miniştrii ungari şi-au ţinut de datorinţă să trimită din prilejul sărbătorilor crăciunului prin ziarele maghiare câte o »solie« cetitorilor, un lucru cam neobicinuit până acum şi o coincidenţă cam ciudată. Faptul, că toţi miniştrii au luat deodată peana în mână şi şi-au ţinut de datorinţă ca să cuvinteze şi în scris către marea mulţime a cetitorilor, este fără îndoială un semn caracteristic al vremurilor actuale şi denotă grava situaţie, în care a ajuns carul guvernului în urma ultimelor evenimente, situaţie care le-a dictat în mod imperativ să-şi cârpească popularitatea zdruncinată şi să caute a mulcomi spiritele turburate şi nemulţumite. Spicuim din aceste solii câteva specimene:

Francisc *Kossuth* zice între altele: »Trebue să avem o voinţă adevărată puternică, care să nu isvorască numai din inimă *ci şi din minte*. Aceasta este problema noastră a acelora, cari ne-am născut, am trăit, trăim şi voim să murim în zodia ideilor independente. In natură nu există salturi ci numai pe preţul unor mari cataclizme...« cu alte cuvinte zis: paşte murgule iarbă verde!

Apponyi se ocupă în solia sa de Kossuth Francisc, »care veghiază cu toată trezvia sufletului său asupra integrităţii gândului la viitorul şi independenţa patriei«. »Acest gând — zice Apponyi — e uşor de exprimat, *însă greu de realizat*. La aceasta mare muncă se recere înţelepciune şi tărie«.

In fine *Andrassy*! Despre ce alta putea să vorbească Andrassy decât despre fătul său: *votul plural*! După ce face o excursiune în domeniul istoricului şi concepţiunei despre votul universal, apelează la toţi cetitorii să nu dea crezământ marilor cugetări şi bărbaţi de stat din străinătate, cari şi-au ridicat cuvântul *contra* votului plural, ci să aibă încredere numai în el. care cunoaşte istoricul şi desvoltarea Ungariei şi ştie ce corespunde mai mult intereselor »puterii de viaţă a statului maghiar milenar.« »Chemarea parlamentului — zice Andrassy — este să servească statul. Chemarea parlamentului *maghiar* este să servească *statul maghiar*. La compunerea parlamentului deci trebue să ne cugetăm numai la aceea, ca parlamentul maghiar să corăspundă chemării sale!«...

Cestiunea orientală. Intr'un interview pe care l'a avut la Constantinopol preşedintele comitetului balcanic, Sir Th. Barclay, a făcut următoarele declaraţiuni în diferitele puncte cari alcătuesc cestiunea orientală:

In cazul unui serios conflict între Austro-Ungaria şi Turcia, Anglia îşi va oferi ambelor partide serviciile sale bune şi desinteresate. Crede că este o necesitate geografică, ca să se menţină bunele relaţii între Anglia, Austro-Ungaria şi Turcia, bine înţeles, fără ca Germania să se simtă întru câtva jignită. Sir Barclay consideră pe Austria ca un factor necesar în stabilitatea raporturilor de prietinie ale Angliei cu Germania. Austria, ca un stat pacinic, poate mai mult decât oricare alt stat să conlucreze la păstrarea echilibrului şi a păcei europene. Dacă s'ar înjgheba o confederaţie balcanică duşmănoasă faţă de Austria, confederaţia ar putea conta pe simpatiile Angliei, numai în hipoteză dacă ea ar fi alcătuită cu intenţie de *defensivă*.

Cunoscută fiind alianţa Rusiei cu Anglia, Barclay declară că din prietenia aceasta Rusia nu ar profita nimic politiceşte într'o viitoare conferinţă internaţională

FOILETONUL »GAZ. TRANS.«

Viscolul.

Novelă de A. S. Puskin.

Către sfârşitul anului 1811, în acea epocă vecinic memorabilă, trăia la moşia sa, Njenaradowo, bravul Gavrilo Gavrilovici. El era iubit în toată împrejurimea din causa ospitalităţii şi a bunăvoinţei sale. Vecinii mergeau foarte adese-ori la el, pentru a fi tractaţi cu mâncări şi beuturi şi pentru a se juca boston cu nevasta lui Prasskovja Petrovna, cu trageri de câte cinci copeci; alţii ca să vadă pe fata lui, Maria Gavrilovna, care număra şaptesprezece ani. Ea era privită ca una dintre moştenitoarele cele mai bogate şi multora le plăcea să-o considere ca pe nevasta ori nora lor viitoare.

Maria Gavrilowna a fost crescută cu romane franţuzeşti şi era de-o fire foarte amoroasă. Obiectul simţământelor ei era un sublocotenent sărac, care de prezent se afla în concediu. Se înţelege că şi tinărul ofiţer ardea de aceeaşi pasiune. Părinţii Mariei însă, când li-se descoperiră aceste înclinări reciproce, îi interziseră fetei chiar şi numai a se gândi la el, ear pe tânăr îl tractau mai rău decât pe un asesor concediat.

Indrăgiţii noştri schimbau scrisori şi zilnic îşi dădeau întâlniri secrete sau în păduricea de brad apropiată sau la o capelă veche. Acolo îşi jurau unul altuia iubire vecinică, îşi plângeau soartea amară şi cercau după mijloace, cum ar putea să-şi rupă cătuşile. Din convenirile secrete şi din scrisorile ce le schimbau ei, au ajuns la concluziunea, că dacă voinţa firmă a părinţilor le stă în cale, ear ei nu pot trăi unul fără altul, să-şi realiseze ei dela sine aspiraţiunile fără a mai cere binecuvântarea lor.

De sine înţeles că în capul tânărului se învârtiră întâiaş-dată aceste idei fericite, cari au aflat un deosebit farmec în fantasia Mariei.

Veni iarna şi puse capăt acestor întâlniri. Dar schimbul de scrisori deveni cu atât mai viu. Vladimir Nicolajevici ruga pe Maria Gavrilovna în fiecare scrisoare a sa să primească propunerea de-a se căsători cu el în secret, ear dacă va trece un timp, să se arunce la picioarele părinţilor ei, cari fără îndoială, mişcaţi de credinţa eroică şi nefericirea lor, îi vor primi strigând: »veniţi copii, veniţi în braţele noastre«.

Maria şovăi mult. Ea respingea un plan de fugă după altul. In fine după multe lupte sufleteşti să învoi. In ziua fixată se decise, ca ea se nu ia parte la cină ci, sub pretext că sufere de dureri de cap, să se retragă în camera sa. Cameriera ei era iniţiată în acest complot. Amândouă trebuiau să coboare scările spre grădină, la marginea căreia avea să le aştepte o sanie trimisă cu scop ca să ducă pe Maria la satul Schadrino, cinci verste dela Njenaradovo. Aici trebuia apoi să se coboare la biserică, unde avea să o aştepte Vladimir Nicolajevici.

Noaptea precedentă Maria îşi pachetă rufăria şi o rochie, scrise o scrisoare lungă către o prietină a ei, femeie cu mult sentiment, iar altă scrisoare către părinţi. In aceasta îşi lua rămas bun în terminii cei mai mişcători, îşi justifica pasul invocând puterea nebiruită a pasiunei sale şi încheià cu asigurarea că va conzidera ca cel mai fericit moment din viaţa ei acela, în care i-se va da voie să se proştearnă la picioarele părinţilor.

După ce pecetlui scrisorile cu pecete dela Tula, pe care erau gravate două inimi arzânde, se aruncă pe pat şi adormi. Dar şi somnul încă-i fu turburat de visuri grele. I-se părea că se află în momentul când urcă sania spre a merge la cununie şi tatăl său o reţinea. Simţea parcă cum el o trăgea cu iuţeală de fulger peste zăpada rece şi o arunca într'un abis fără de fund...

...Eată, cum cade în jos cu inima nespus de sfâşiată. Vedea pe Vladimir al ei palid, acoperit de un val de sânge şi luptându-se cu moartea se ruga cu voce mişcătoare de Maria să grăbească ca să-i fie mireasă. Aceasta şi alte visuri şi fel de fel de viziuni fantastice se sbăteau prin creerii ei.

In fine să deşteptă. Mai palidă ca de obiceiu şi cu o mare durere de cap. Părinţilor le bătu la ochi aceasta nelinişte a fiicei lor; grija lor delicată şi nesfârşitele întrebări de: »ce-ţi lipseşte copilă? Eşti bolnavă Mario?« îi sfâşiau inima. Ea se silea să-i linişteascâ, să apară veselă, dar fără rezultat.

Se înseră. Gândul că aceasta este ultima zi ce o petrece în sânul familiei sale, îi strângea inima. Era mai mult moartă decât vie. In taină îşi luă rămas bun dela toţi şi toate ce o încunjurau. Se aşternuse masa pentru cină. Inima-i bătea violent. Cu voce tremurândă declară, că nu va putea să participe la cină, şi pofti părinţilor »noapte bună«. Aceştia ca de

Anglia, care urmăreşte numai interese comerciale, nu va susţin niciodată aspiraţiunile politice ale Rusiei în Balcani. Are însă toată bunăvoinţa faţă de ţărişoara Sêrbilor, cari nu au nici un drum deschis spre mare. Anglia s'ar bucura, dacă ar primi Serbia, din partea Austro-Ungariei şi a Turciei, o fâşie de uscat, care să o puie în legătură cu Muntenegru şi prin aceasta cu marea. Crede de altfel, că acest lucru s'ar putea realiza şi prin cumpărare, ba s'ar putea ca Serbia să primească despăgubiri chiar fără compensaţii teritoriale.

In totalitate Barclay, este optimist în cestiunea viitorului statelor balcanice. Are convingerea că revoluţia turcească este un pas spre propăşire, iar ţările vecine vor face tot posibilul să nu stânjenească această dezvoltare pacinică.

Serbarea centenarului naşterei lui I. Popasu.

Implinindu-se în 20 Dec. n. a. c. o sută de ani dela naşterea episcopului Ioan Popasu, protopopul de odinioară al Braşovului, comitetul parohial al bisericei Sf. Nicolae şi-a ţinut de o sfântă datorinţă ca să serbeze în mod demn şi sărbătoresc aniversarea de o sută de ani a naşterei fericitului protopop şi episcop, care atât de mult a binemeritat pentru neam, biserică şi şcoală.

In scopul acesta s'a întrunit Joi comitetul parohial al bisericei Sf. Nicolae şi la propunerea preşedintelui Dr. V. *Saftu* a stabilit unanim următorul program al serbărilor aniversare:

Sâmbătă în 20 Dec. v. la oarele 6 seara *serbare şcolară* în sala festivă a gimnaziului. La aceasta serbare se va rosti un discurs festiv ocazional, iar corul elevilor şcoalelor noastre va ezecuta mai multe cântări sub conducerea d-lui profesor George *Dima*.

La oarele 8 seara priveghiere în biserica Sf. Nicolae.

Duminecă în 21 Dec. v. *liturghie, predică ocazională* şi *parastas*. Inceputul la orele 9 dimineaţa. Cântările liturgice şi de parastas vor fi executate de corul mixt al bisericei Sf. Nicolae. După parastas *slujbă ocasională la bradul lui Popazu* din curtea bisericii.

După amiazi la orele 2 *împărţirea hainelor* între elevii săraci din Scheiul-Braşovului. Cu aceasta ocaziune preşedintele comitetului parohial Dr. V. *Saftu* va rosti un discurs despre viaţa şi faptele lui Ioan Popasu. De încheiere se va distribui între Românii din Braşov *chipul fericitului episcop*, tipărit în mai multe sute de exemplare.

La aceste festivităţi aniversare sunt invitaţi cu dragoste frăţească toţi Românii din Braşov şi împrejurime.

Deşteaptă-te Române!

Proces la tribunalul din Alba-Iulia.

— 23 Decemvrie n.

(Fine.)

Dr. I. Maniu (continuând): Ori doară crede d-l procuror, că numai poporul român n'are dreptul să-şi caute strălucirea trecutului sau să-şi plângă în strofe duioase amarul acestuia? Nu cumva numai un singur popor are îndreptăţirea, să pomenească trecutul?... In vremurile trecute s'au desfăşurat atâtea fapte ş'atâtea întâmplări!.. Şi pentrucă d-l procuror e contra, oare sufletele visătoare, să n'aibă dreptul să alcătuiască din aceste fapte scânteitoare ale trecutului creaţiuni poetice?... Din antipatia, pe care o predică d-l procuror faţă de acest trecut nu pot face altă concluziune, decât că dânsul ar vrea să introducă *suo jure et voluntate* fără nici o aprobare etică un adevărat *jus placeti* pentru cântecele româneşti... Marşul revoluţionar „*Marseilleza*“, care provoacă direct pe cetăţeni împotriva despoţilor, astăzi se cântă şi'n palatul Ţarului... Marşul lui Rakoczy, care agită împotriva dinastiei, se cântă în Viena... Şi totuşi nu s'a găsit nici un Trepow, care să exileze în Siberia pe cei ce cântă Marseilleza şi nu s'a aflat nici un procuror în toată Austria, care să ridice acuză împotriva celor ce au cântat marşul lui Rakoczy sau împotriva cântecului revoluţionar »Kossuth nota«, care încă e cântat fără jenă în faţa Burgului... In istoria poparelor sunt evenimente şi simţăminte, cari trebuesc cinstite. Noi ne-am învăţat să cinstim ceeace pentru un popor formează amintiri preţioase, dar în schimb avem şi noi dreptul, să cerem, ca acest popor să cinstească ce-i al nostru... D-l procuror rupe câteva strofe, cari i-se par mai tari şi pe aceasta îşi întemeiază acuza. Uită însă sau dintr'adins nu vrea ca să aprecieze rostul acestei poezii din punct de vedere istoric. Dacă numai puţină silinţă şi-ar da, ca să cunoască istoria, ar ajunge de sigur la alte convingeri, ar înţelege atunci că acest imn n'a provocat niciodată pe Români ca să urască pe Maghiari sau să dea năvală asupra lor ci el s'a format din sbuciumul vremurilor, prin care a trecut neamul românesc de pretutinenea, care mai ales în timpul dela 1848, era pus la grele încercări atât prin neînţelegerile interne, cât şi prin atacurile multiple, ce veneau din partea duşmanilor, cari îi încunjurau din toate părţile.. Punctul din acuza d-lui procuror, că Românii strigă, că Dunărea-i furată şi că prin acest strigăt vrea să înţeleagă, că Maghiarii au furat Dunărea, care de altfel ar trebui să aparţină Românilor, e deadreptul comic... Că ni-ar plăcea sau că am tinde, să ne estindem până la Tisa, asta s'ar apropia întrucâtva de adevăr, dar că noi Românii din Transilvania am tinde ca să trecem dincolo de Tisa şi s'ajungem până la Dunăre — asta, sunt convins, n'o credeţi nici D-voastră şi cred, că râdeţi deodată cu noi de astfel de afirmări naive.... Poetul în versul: »strigaţi în lumea largă că Dunărea-i furată« nu înţelege pe Maghiari, că ar fi robit Dunărea, ci pe Turci...

...Acest imn s'a cântat mereu dela alcătuirea lui şi până în vremile de azi, nimenea nu s'a gândit să-i facă proces până nu s'a ridicat procuratura din Alba-Iulia împotriva lui. Aici am o mulţime de cărţi, în cari s'a tipărit acest imn şi totuş nici o carte n'a fost confiscată sau adusă înaintea tribunalului. Dar am şi o teză de doctorat, lucrată de D-l Ion Raţiu, în care autorul tractează chiar despre imnul »Deşteaptă-te Române«. Acestui tractat ştienţific nu numai că nu i-s'a intentat proces de agitaţie, ci din contră forul cel mai chemat la aprecieri de astfel de materii, dascălii de ştiinţă pozitivă dela cea mai înaltă instituţie culturală, profesorii dela Universitatea din Cluj au primit acest tractat cu satisfacţie dându-i calculul distincţiei. Intreb dară cine a greşit, când a pus acest imn sub acuză? D-l procuror sau înaltul aşezământ cultural din Cluj, care n'a aflat nici o agitaţie în acest răsunet? Un lucru trebue deci să constat şi anume: trebue să fie prea multă preocupaţie şi unilateralitate în acuza susţinută de D-l procuror atunci, când Universitatea din Cluj distinge astfel tema despre acest imn...

Unul dintre martori mi-a făcut insinuaţia nedeamnă, că eu, care încă am fost de faţă la pertractarea amintită aş fi fost atins neplăcut, când s'a cântat Deşteaptă-te Române. In contra acestei insinuaţii nedemne protestez din toată puterea sufletului meu. Prin o astfel de mărturisire inconştie acel martor a voit, să agraveze poziţia acuzaţilor. Ţin însă, să anunţ solemn din acest loc, că cântarea acestui imn nici odată nu m'a atins neplăcut. Din contră ţin, să afirm că eu însumi l'am cântat şi l'am cinstit cu evlavie întotdeauna. L'am cinstit, ca pe un imn al libertăţii, ca pe o chemare entuziastă la luptă leală pentru acest motiv al existenţei noastre fără de care nu putem fi, l'am cinstit, pentrucă n'am văzut în el îndemnare la ură... D-l procuror găseşte agitaţie în el sau mai bine gândeşte că conţine agitaţie. E uşor a gândi, e ceva mai greu a afirma, dar e foarte greu a dovedi... D-l procuror n'a dovedit nimic şi totuşi cere pedeapsă pentru agitaţie...

Şi-acum fiind-că mă apropiu de încheiere, daţi-mi voe onorat tribunal ca să spun încă un lucru. Acest imn nu conţine agitaţie, când ne duc feciorii la moarte — pildă cazul soldaţilor noştri Români din Oradia, cari la pornirea spre Bosnia au fost petrecuţi cu marşul »Deşteaptă-te Române«, cântat de muzica militară. Dar atunci când e vorba, ca în calitate de cetăţeni pacinici ai acestei ţări să ne manifestăm şi noi simţămintele noastre româneşti, atunci suntem traşi în cercetare criminală pentru agitaţie. O astfel de procedură, onorat tribunal, nu poate fi legală şi nici încuviinţarea morală n'o poate avea. De aceea cer nu numai în numele acuzaţilor, ci în numele întregului popor român, ca Dvoastră să statoriţi odată pentru totdeauna că acest cântec, acest »Deşteaptă-te Române« nu conţine agitaţie, nu poate fi obiect de acuză şi că nu trebue prigonit. Aceasta e legal, e drept, e moral.

*

După această strălucită pledoarie, din care eu abia am reprodus poate a patra parte escluzând in deosebi partea iuridică a discursului — a urmat după amiazi la trei ceasuri pledoaria d-lui advocat Dr. *Camil Velican*. Mai puţin entuziast, şi mai puţin pronunţat ca cel ţinut de d-l Maniu, a fost totuşi un discurs energic, pornit din convingeri adânci, întreţăsut mai mult de argumente juridice bine chibzuite.

După replica de compătimit a procurorului, care a ţinut să mai pomenească încă odată, că în Blaj sunt stări bolnave, a urmat încă un scurt şi demn răspuns dat de d-l Maniu,

Dacă-i vorba — zicea d-l *Maniu* — ca să reflectez la afirmarea d-lui procuror, că în Blaj ar fi stări bolnave, voind să înţeleagă că Românii ar fi aceia, cari au zămislit aceste stări, să-mi dea voie d-nul procuror să-l fac atent, ca să se intereseze mai bine de cauza acestor stări bolnave, căci interesându-se din adins va afla multe anormalităţi, pe cari nu noi Românii le-am creat. Va afla că şi cruci şi monumente au fost batjocurite şi aruncate în aer şi aceste fapte de înfiorătoare aducere aminte nu noi le am săvârşit... D-l procuror afirmă, că în Blaj se pune la cale plămădirea Marei Românii. E uşor să afirmi, dar e greu să dovedeşti. D-l procuror afirmă, fără să dovedească. Eu din contră sunt în stare să dovedesc, că noi Românii nu vrem întemeiarea Marei-Românii, ci vrem ca şi mai departe, să stăm în slujba acestei ţări, dar pretindem încă ceva: egalitate şi dreptate. N'am vrut şi nu vreau să fac politică în faţa tribunalului, dar d-l procuror ţine ca prin sentimente culese din domeniul politicei sentimentale să-şi ajungă ţânta. Asta nu-i etic. Dânsul are datoria să-şi dovedească acuza, iar nu să-şi mărturisească sentimentele şi impresiile sale personale. Ori ce sentinţă întemeiată pe astfel de motivări ar fi ilegală, pentru că în hotărârea judecătorilor n'are să figureze sugeraţiile subiective şi preocupate, ci dreptatea ideală şi relativă numai întru atât întru cât e adusă de *oameni*. Acum ca şi înainte de ameazi cer acelaş lucru dela onoratul tribunal: achitarea acuzaţilor şi enunţarea, că imnul »Deşteaptă-te Române« nu conţine agitaţie.

După acestea preşedintele Korbuly dimpreună cu ceilalţi doi judecători se retrag pentru a aduce sentinţa. După o consfătuire de aproape un ceas se întorc cu sentinţa gata. Acuzaţii sunt achitaţi, dar în motivare preşedintele spune — ceeace am amintit şi mai sus — că imnul »Deşteaptă-te Române« conţine sâmburile agitaţiei, dar deoarece în cazul de faţă nu s'a dovedit, că acuzaţii ar fi cântat şi *cuvinte* din acest cântec, a trebuit să fie achitaţi.

D-nii Maniu şi Velican au anunţat recurs de nulitate în contra acestei părţi din motivare, iar procurorul în contra achitărei.

Cu asta s'a sfârşit aceasta pertractare, din care cei de faţă şi-au făcut multe impresii, unele înălţătoare — cari se pot spune — altele triste, cari nu se spun, pentru-că nu-i şade bine nimăruia, ca să-şi spună totdeauna păcatele proprii în public — mai ales în cazuri de acestea — ştiind foarte bine, că prin scormoniri de patimi, nu se va ajunge nici odată la realizări de ţânte ideale.

Corespondentul.

Îl mustră conştiinţa.

Inspectorul dela Făgăraş d. Szabo Elemer, a ţinut să-şi facă propria corectură în »*Gazeta Transilvaniei*“ nr. 268/908. Nu pot cunoaşte alt motiv, care să-l îndemne la acest pas, decât mustrarea conştiinţei lui, care se vede că a început a-l nelinişti. Intâmpinarea d-sale întitulată: »In cauza şcoalelor noastre«« din numărul citat, este obicinuita armă a şoviniştilor noştri, cari vor să acopere păcatele lor cu fraze din domeniul iubirei (!) făcând escursiuni caraghioase şi cercând a abate atenţia mulţimei ca să nu priceapă. Insuşi faptul că acest domn se provoacă la foaia »Ungaria« a lui Moldovan Gergely ni-aduce aminte de zicala Românului că: Sacul şi-a găsit petecul. Insoţirea d-lui Szabo Elemer cu dalde Moldovan Gergely, Şalusinsky, Ghedeon e prea prea străvezie, ca să mai prindă la oameni cu scaun la minte.

Dar mirare mare ne cuprinde văzând cum Szabo Elemer vrea să facă pe împăciuitorul şi pe „*cugetătorul nobil*“ (cum însuşi zice despre sine) care voeşte a sădi sâmburul de muştar al păcii între Români şi Maghiari. Dânsul zice aşa ceva în gazetă, dar să vedem faptele lui ce şi cum glăsuesc? Vorbele frumoase pot fi cât de multe, dar faptele — dau tonul! In cele următoare vom descoperi câteva din faptele acestui: »homo novus«. Iată-le:

Cea dintâi circulară a acestui inspector (care era pe atunci girant interimal şi inspector substitut şcolar în comitatul nostru Făgăraş) conţinea o ameninţare la adresa învăţătorilor şi susţinătorilor de şcoli.

Visita ce a făcut'o în iarna trecută pe la unele dintre şcoli a făcut să cunoaştem pe acest om aşa cum este el: *intolerant* şi *lipsit de scrupuli*.

Nu mult după aceasta am trebuit să primim vestea că acest inspector prin apucătură a decretat în toate şcolile foste grăniţăreşti, cari sunt şcoli cu limbă de propunere română, exclusiv limba maghiară ca limbă de propunere, lăsând pentru limba română abia dela clasa a III-a în sus câte 2 oare pe săptămână.

Această încercare de atentat a avut darul să cutremure pe toţi descendenţii foştilor grăniţeri. Ei întreprinseră paşi comuni de apărare, cari au avut rezultat, fiind scoasă din vigoare hotărârea comisiunei administrative, luată sub presiunea lui Szabo Elemer.

După aceasta încercare de atentat, încrederea în imparţialitatea şi respectul faţă cu legea a acestui om, a scăzut la noi Românii grăniţeri la *0*. Dacă un asemenea bărbat pus în fruntea daraverilor şcolare este în stare să îndeplinească aşa un lucru peste noapte, ce încredere mai merită el?

Amărăciunea noastră a mers *crescendo*, când d-l Szabo Elemér, în loc de aşi trage pe seamă că unde este şi ce datorie are de a fi „*sămănător de pace*“ şi nu de ură, rând pe rând esmitea ordine, cari tot mai adânc jigneau sufletul nostru, cari cu sudori de sânge am susţinut până acum şcoalele, iar acum de odată să ne vedem scoşi din drepturile noastre peste lege, făr' de nici un scrupul

Ori ce hârtie, care până atunci era redactată în limba noastră română, şi fostul inspector nu o refuza, ne era respinsă cu motivarea că nu e scrisă în limba statului. Ba acest d-n inspector, ca să-şi arate rolul de „*cugetător nobil*«, ni-a dat ordin să luăm în şedinţele senatelor noastre şcolare protocoalele în limba maghiară, nevoind să audă nimic despre împrejurarea, că aşa ceva este absurd şi din motivul că în senatele şcolare sunt indivizi cari nu ştiu de loc această limbă. Acest ordin monstruos, care nu se poate baza necum pe lege, dar nici pe ordinaţiune ministerială, a fost recurat şi nu ştim nici acum încă ce soarte va avea acest recurs la înaltul Ministru de culte şi instrucţie publică.

Dar să mergem mai departe. Legea cea nouă şcolară nicăiri nu impune, nici chiar acolo, unde are şcoala respectivă ajutor de stat, dar e cu limbă de propunere nemaghiară, să zicem română, ca manualele să fie esclusiv maghiare, precum a cerut cu ameninţări ca să fie, acest domn inspector în şcolile grăniţăreşti.

Ministrul a aprobat cărţi ce sunt a se introduce în şcoli cu limba de propunere nemaghiară, şi cari pot fi folosite, iar *d-l Szabó Elemér a refuzat permisiunea de*

---

obiceiu i-au dat binecuvântarea sărutându-o, ear ea, deşi plină de resignare, abia şi putu reţine lacrimile.

Când intră în camera ei şi se văzu singură, căzu pe un jeţ şi isbucni într'un plâns amar. Cameriera o conjura şi ruga să se liniştească, să aibă curagiu. Toate pregătirile se făcură. Numai un ceas şi Maria trebuia să părăsească pentru totdeauna casa părintească, camera ei, viaţa liniştită de fecioară şi bucuriile ce le-a gustat odinioară acolo. Afară bântuia un viscol turbat; vântul urla, obloanele pocniau şi se mişcau. Toate acestea îi păreau Mariei ca o admoniere ameninţătoare şi ca o profeţire fatală.

In casă se făcu linişte. Toţi durmiau.

Maria îşi aruncă şalul peste umeri, îmbrăcă un palton călduros; luă geamantanul în mână şi pe scările ce conduceau spre grădină se coborî. Cameriera îi urmă cu două pachete. Viscolul nu se îmblânzise încă şi le isbea în faţă cu furie, ca şi când ar fi voit să oprească în cale pe tânăra vinovată. Cu mare greu ajunseră la portiţă. Sania le aştepta. Caii aproape îngheţaţi, nu voiau se mai stea locului şi vizitiul lui Vladimir îi preumbla în sus şi în jos căutând să-i liniştească. El ajută tinerei dame şi camerierei să se urce în sanie, aşeză pachetele, luă frânele şi caii plecară.

(Va urma.)

a le folosi. Acum poftim învățătorule și fă progres cu școlari, cari vin mai întâiu la școală și nu cunosc literile, cere-le răspuns în limba statului, căci altfel d-l inspector te scoate cu nesuficient și te îndrumă la penzie! Oare asta și celelalte sunt ele semnul vădit al »cugetătorului nobil« — cum ar vrea d-l Szabo să i se zică? Nu se prea vede!

Dar încă ce vom zice când vom ști că acest inspector *vrea să fie mai mult chiar decât ministrul și decât legea sancționată?* A spus în adunarea învățătorilor de stat și comunali în Făgăraș, că — cu toate că ministrul a dat comunelor foste grănițărești dreptul, și a enunțat că școlile foste grănițărești sunt cu limbă de propunere română, el, inspectorul nu vrea să știe de asta ci le socotește și în viitor ca niște școli de stat... Și așa a și făcut.

Am cunoștință, că bolnăvindu-se la o școală comunală grănițărească învățătorul, care a cerut concediu, acest inspector, din propria sa putere, a numit ca substitut pe un învățător neromân și care nu avea cualificație pentru școli cu limbă de propunere română, voind a-și crea caz de precedență și doar a-și arăta prin asta și iubirea sa (?) cea mare față de descendenții grănițerilor din Țara Oltului!

Norocul că opoziția energică ce i s'a făcut a zădărnicit acest plan, dar într'o altă parte, în altă comună grănițărească i-a succes a îndeplini asemenea faptă.

Unde este aici respectul de lege? Unde este tactul omului, care ar trebui să încălzească inimile și să le apropie prin păzirea dreptății, iar nu să le împrăștie și să le înstreineze de cauza sfântă a culturei poporului?

Dar poate că va zice cineva — precum au și zis unii naivi — că alta este soarta școlilor comunale, foste grănițărești, și alta acelor confesionale!

Dar ce ne împiedecă pe noi a crede că dacă școalele comunale, susținute de comune curat române, cari au drepturile lor autonome și legale, sunt azi în așa mod desconsiderate, nu vor ajunge mâne ori poimâne chiar tot aceeași soarte și școlile confesionale? Ori doară încă și mai rea? Doar ar trebui să știe d-l inspector că ori comună bisericească ori comună politică curat românească, tot în același mod este percutată de lovitură, căci tot noi de noi suntem. Ori arunc bisericesc ori comunal, din al nostru buzunar ese.

Azi mie, mâne ție! Iată ce ne așteaptă dela oameni fără scrupuli ca inspectorul nostru!

Intre asemenea împrejurări a-și ridica cineva cuvântul, pozând pe cugetătorul nobil, care vrea să semene pace, pe hârtie, iar în realitate scormonește și învrăjbește sufletele în massă, precum a făcut și face d-l Szabó Elemér, este curată hipocrizie, și păcat de timpul pierdut cu scrisoarea. Dacă e d-l inspector destoinic de ceva, să ne dovedească prin fapte, despre cari să putem vorbi ori și unde și și în ziare, iar dacă nu, atunci cel puțin să nu cerce a spăla harapul, căci face osteneală zadarnică.

Grănițerul.

Blaj, 25 Decemvrie 1908.

Alegere de primar. Așa se vede că atentatele nedemne, ce s'au făcut de atâtea-ori împotriva ființei naționale a Românilor din Blaj, au trezit un viu și impunător resenz, care ține să se manifesteze și să se întrupeze în fapte laudabile ori de câte-ori ori e vorba de vre-o afacere publică.

Nu de mult la alegerea membrilor în reprezentanța comunală, Blăjenii închegați într'o solidaritate admirabilă, au făcut, ca lista românească, să învingă ca nici-odată, iar Miercuri în 23 Decemvrie c. după o consfătuire demnă ținută sub conducerea d-lor Aug. Bunea, deputatul Maniu, profesorul Precup, Dr. Dănilă Sabo și alții — au ales cu aclamațiune pe d-l *N. Dragoș* de primar al municipiului Blaj. Cu *aclamațiune* zic, pentrucă candidatul contrarilor n'avea de cine fi sprijinit, deoarece acestora — cu toate că au pe Boeto în fruntea lui — le-a perit voia de a se mai lua la luptă cu Românii.

N'au graiu sfărâmăturile de piatră ale celor două monumente pustiite, dar cât de minunate sunt faptele lor!

STIRILE ZILEI.

— 13 Decemvrie v.

Conferența publică de mâne. A cincia conferentă publică din seria conferențelor inițiate de despărțământul Brașov al »Asociațiunei« se va ținea mâne, Duminecă la oarele 6 seara în sala festivă a gimnaziului. D-l profesor Dr. Alexandru *Bogdan* va vorbi despre: *»Literatura și problemele istoriei literare«.*

Pentru banca culturală »Lumina«. Precum aflăm comitetul bisericei Sf. Nicolae din Scheiul Brașovului a hotărât în recenta sa ședință *să semneze 50 acții în suma totală de 10,000 cor.* de ale băncii culturale, ce e proiectată a se înființa în Sibiiu.

Pentru soldații noștri din Bosnia. Cu posta de azi am primit din partea Escelenței Sale d-lui comandant al corpului de armată XII din Sibiiu, generalul de cavalerie *Gaudernak* o scrisoare, în care se exprimă tuturor ziarelor și oficiilor mulțumiri călduroase pentru acțiunea întreprinsă în favorul soldaților austro-ungari din Bosnia. Totodată se aduce la cunoștința publică că de pe teritoriul corpului XII de armată s'au colectat ca daruri în bani peste *13,000 cor.*, cari au fost trimiși la locul destinațiunei împreună cu număroasele daruri în alimente și îmbrăcăminte pentru iarnă.

Alegere de învățător. Pe mâne este convocat sinodul parochial al bisericei Sf. Adormiri din Brașovul vechiu pentru alegerea unui învățător în postul devenit vacant prin trecerea la pensie a d-nei Sabina Savoiu. La acest post au candidat precum aflăm d-nii învățători Romulus Ardelean și Vasile Creangă.

In folosul sindicatului ziariștilor din București se va da Miercuri 17 Decemvrie la Teatrul Național o mare representație. Se va representa cu acest prilej »O căsnicie«, prea frumoasa comedie a d-lui Maior Ursachi. D. Petre Liciu și d-ra Tina Barbu, vor spune mai multe monoloage. Această representație va fi onorată de prezența M. S. Reginei, înalta protectoare și presidenta de onoare a sindicatului ziariștilor.

Necrolog. D-na văd. Mariuța Dumitru ca mamă împreună cu rudele ne aduc la cunoștință moartea fiului respective fratelui și cumnatului lor *Romulus Dumitru*, teolog absolut și iurist anul al IV-lea în etate de 25 ani, întâmplată în 25 Decemvrie st. n. 1908, noaptea la ora 1 în Orăștie. Inmormântarea se va face Dumineca în 27 Decemvrie la 2 oare p. m. în cimiteriul gr. or. din Orăștie. — Odihnească în pace!

Noul ziar »Minerva«, care apare în fie-care dimineață cu ultimele știri din țară și din străinătate, și-a scos deja primul număr, cu data de astăzi. El se estinde pe 8 pagini și este foarte variat și bine îngrijit; aduce și mai multe ilustrațiuni. Articolul-program spune că ziarul a fost înființat ca organ al intereselor generale, că va urmări cu toată luarea aminte cele ce se petrec în viața economică culturală și politică, fără a voi să creeze vre-un curent. Mai cu samă va fi stăruitor în ce privește mișcarea culturală a întregului neam românesc. »Minerva« vrea să fie organ popular și național în cel mai larg înțeles. Personalul de redacție e compus din vechi ziariști, profesori, advocați, precum d-nii: I. Slavici, I. Scurtu, C. Demetrescu, P. Botan, George Ocășan, Doinaru, L. Leist, A. Iliescu. Abonamentul: în țară 18 Lei, în străinătate 40 Lei, pe an. Nr. 1 se împarte gratuit. Redacția și administrația: B-dul Academiei 3, București. — Urăm noului ziar viață lungă!

Direcțiunea institutului »Vulturul« ne comunică că institutul de credit și economii »Vulturul« din Tășnad (com. Sălagiu) cu 1 Ianuarie 1909 st. n. își va începe activitatea. Atât înregistrarea firmei, cât și publicarea în foaia oficioasă deja s'a săvârșit.

Președintele camerei turcești. Camera turcească a ales pe candidații la președenție, pe trei tineri turci, și anume: Ahmed-Fiza deputat al capitalei, Emrulah funcționar la ministeriul instrucțiunei publice, deputat al orașului Kirkilise, și d. Azmi deputat din Preveza. Unul din acești trei candidați va fi numit președinte de către Sultan.

Conflict între regele Petru și principele Arsene. Intre regele Petru și fratele său, principele Arsene, a isbucnit un violent conflict, a cărui urmare a fost retragerea apanajului anual de 50.000 franci, ce fusese acordat principelui.

Destituirea unui secretar de legațiune. Din Belgrad se anunță că secretarul legațiunei sârbești din Constantinopole, Roșko Liubicic, a fost destituit din postul său printr'un ucaz regal. Se spune, că Liubicic ar fi trădat unei puteri streine cheia corespondenței cifrate ce i-se adresa de către guvernul sârb.

Datoriile moștenitorului tronului sârbesc George se urcă la o frumușică sumă de 300,000 fr. Alaltăeri ii s'a protestat de către o bancă din Belgrad un cambiu de 30,000 fr., pe care n'a vrut să-l plătească regele Petru. Se spune de altfel că principele George a folosit banii împrumutați pentru »organizarea bandelor macedonene«.

4000 pomi de Crăciun luați cu forța. In ajunul Crăciunului era mare vânzare de pomi de crăciun într'o piață din Berlin. Venise o mulțime de oameni să cumpere pomi Unul dintre vânzători, desfăcându-și întreaga marfă, a dat voie băeților, ce stăteau în apropiere, să adune rămășițele din pomii vânduți. Mulțimea ce staționa în jurul pomilor, se vede că înțelesese greșit cuvintele vânzătorului, căci începuse să care la pomii încă nevânduți. In timp de 10 minute au fost luați cu forța vre-o 4000 de pomi, fără ca vânzătorii și polițiștii să fi fost în stare să împedece mulțimea.

Fapta eroică a unui medic. Zilele acestea a murit Dr. Alfred Kühne, medic comunal și cetățean de onoare în Mauer (Austria de jos). El s'a distins în mai multe rânduri ca medic militar și ca medic al »Crucei roșii« în campania sârbo-bulgară. După-ce s'a retras din armată în calitate de medic comunal i-a fost dat să execute o operațiune în împrejurări extraordinare. Intr'o seară viscoloasă de iarnă, o locomotivă s'a ciocnit cu o sanie înaintea stațiunei Liesing. In sania trasă de doi cai o societate veselă se întorcea spre casă trecând peste șinele de tren. Caii s'au speriat și sania a fost aruncată la o parte, iar vizitiul a căzut pe șini așa încât locomotiva a trecut peste ghenunchii lui zdrobindu-i amândouă picioarele. Trupul lui zăcea sub locomotivă, care imediat s'a oprit în loc, fixându-i picioarele de șini. In urma frigului și a pierderii de sânge bietul țăran leșinase. Medicul comunal Dr. Kühne a venit la fața locului, s'a introdus sub locomotivă și la lumina faclelor, fără nici o asistență, a amputat picioarele vizitiului. Situația lui abia se poate închipui: medicul stătu aproape 3 oare în zăpadă, sub locomotiva înfierbântată, a amputat amândouă picioarele vizitiului, a oprit curgerea sângelui și a cusut rana. Vizitiul a fost apoi transportat la clinica medicului Billroth.

Varietăți.

Până acum știam că se distribue prin canal, prin fir etc. *apa, lumina, căldura.* Astăzi se poate distribui și frigul tot prin *canal.* Sunt în America mai multe orașe ca: New-York, Boston, Saint-Louis, Baltimore etc. în cari niște stațiuni centrale produc frigul prin ajutorul amoniacului și apoi prin conducte îl împart până și prin cele mai depărtate locuințe particulare.

*

Numărul *exemplarelor de jurnale* sau de reviste apărute în anul 1907 în *America* s'a ridicat la *10 miliarde și jumătate;* adecă câte 125 de numere de ziar sau revistă pentru fiecare suflet.

456 din aceste publicațiuni au scos în cursul anului 1907 și numere duminecale — și tiragiul acestor numere s'a ridicat la 11.539.000 de exemplare.

Socotind în mijlociu 32 pagini pentru fiecare număr, s'a constatat că s'ar putea edita cu această hârtie o bibliotecă de 5.900.000 volume de câte 400 pagini fiecare.

Consumația hârtiei intrebuințate pentru organe periodice s'a întreit în Statele-Unite dela 1880 la 1907.

*

Acum câtă-va vreme a fost închisă în închisoarea Hollovray din Londra faimoasa *sufragistă* miss Christabel Pankhurst. In vederea liberării ei se fac de pe acum o mulțime de preparative.

Un car de triumf tras de patru cai albi o va aștepta la poartă. Douăsprezece sufragiste pe cai albi îi vor forma garda de onoare. De o parte și de alta a carului, precum și înaintea și înapoia lui, va merge o colosală mulțime de sufragiste, cu steaguri și cântând un cântec, făcut înadins pentru această ocaziune.

Atunci se va inaugura și o uniformă care va fi pe viitor uniforma oficială a sufragistelor. Această uniformă se va compune din o rochie scurtă de catifea, din ghetre, dintr'un jerseu alb și dintr'o pălărie violetă.

ULTIME ȘTIRI.

Viena, 26 Decemvrie. „Politische Corespondenz" află că în privința circularei trimisă de către Isvolski tuturor reprezentanților Rusiei în străinătate privitoare la conferență, se va publica întreaga corespondență schimbată între cabinetele din Viena și Petersburg.

Constantinopol, 26 Dec. Deoarece Austria nu e dispusă să acorde nici un fel de despăgubire, ruperea negocierilor este iminentă.

Glume.

— Te felicit, dragă Mitică, ai o logodnică drăguță, are bani; dar ai remarcat?... cam șchioapată.

Nu se bagă de seamă când stă jos

*

In luna de miere.

— Jură-mi dragul meu, că după moartea mea n'ai să te însori!

— E nevoie să jur că n'am să mai fac prostia asta?

Bibliografie.

— *»Legenda Funigeilor«*, poem dramatic în trei acte de St. O. *Iosif* și D. *Anghel.* Prețul 1 Leu.

Dante „Infernul" traducere în versuri de N. Gane. Prețul 3 cor. 50 bani. plus 30 bani porto.

„Prin Vraja Dragostei", nuvele de *Vasile Pop* editura Minerva. Prețul C. 1 50 plus 10 fileri porto.

M. Sadoveanu „Vremuri de Bejenie" 2 cor.

Guy de Maupaanssi „Povestiri alese traduse de M. *Sadoveanu.* 2 cor.

Octavian Goga „Poezii". 1 cor.

Zaharie Bârsan „Poesii" 1 cor. 50.

Sandu (Aldea) "Cărticica Plugarului" — 50 bani.

Ioan Adam: „Năzuinți" povestiri și „Pe lângă vatră", pilde și glume țărănești. Ambele à 1.50 cor.

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu.
Redactor respons.: Victor Branisce.

„Gazeta Transilvaniei" cu numĕrul a 10 fileri se vinde la zarafui Dumitru Pop, la tutungeria de pe parcul Rudolf și la Eremias Nepoții.

Cursul la bursa din Viena.

Din 24 Decemvrie n. 1908.

Renta ung. de aur 4%.	109 90
Renta de corône ung. 4% . . .	91.10
Impr. căil. fer. ung. în aur 3½% .	80 90
Impr. căil. fer. ung. în argint 4% .	92 60
Bonurĭ rurale croate-slavone .	93.50
Impr. ung. cu premiĭ	186 25
Losuri pentru reg. Tisei și Seghedin	141.50
Renta de hârtie austr. 4⅕% . .	94 35
Renta de argint austr. 4⅕% . .	94 35
Renta de aur austr 4% . . .	114 80
Renta de corône austr. 4% . . .	94 40
Bonurĭ rurale ungare 3½% . . .	84 35
Losurĭ din 1860 . . .	151 50
Acțiĭ de-ale Băncei ung de credit	714 50
Acțiĭ de-ale Băncei austr. de credit	617 25
Acțiĭ de-ale Băncei austro-ung. .	1735 —
Napoleondorĭ.	19 10
Mărcĭ imperiale germane .	1 9 10
London vista . . .	239 75
Paris vista	95.40
Note italiene.	95.10

Cursul pieței Brașov

Din 25 Decemvrie n. 1908

Bancnote rom.	Cump.	18.62	Vênd.	18.70
Argint român	„	18.50	„	18.68
Lire turcescĭ	„	21.40	„	21.70
Scris. fonc. Albina 5%		100.—	„	101.—
Ruble Rusesc		2.51½	„	2.53
Napoleondori.	„	19.04	„	19.12
Galbeni	„	11.20	„	11.40
Mărcĭ germane	„	117.20	„	117·20